



PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Mahetootmine, mahekäitlemine ja mahetoitlustamine

Karin Zereen

Mahepõllumajanduse ja seemne osakonna
juhataja

1. veebruar 2022



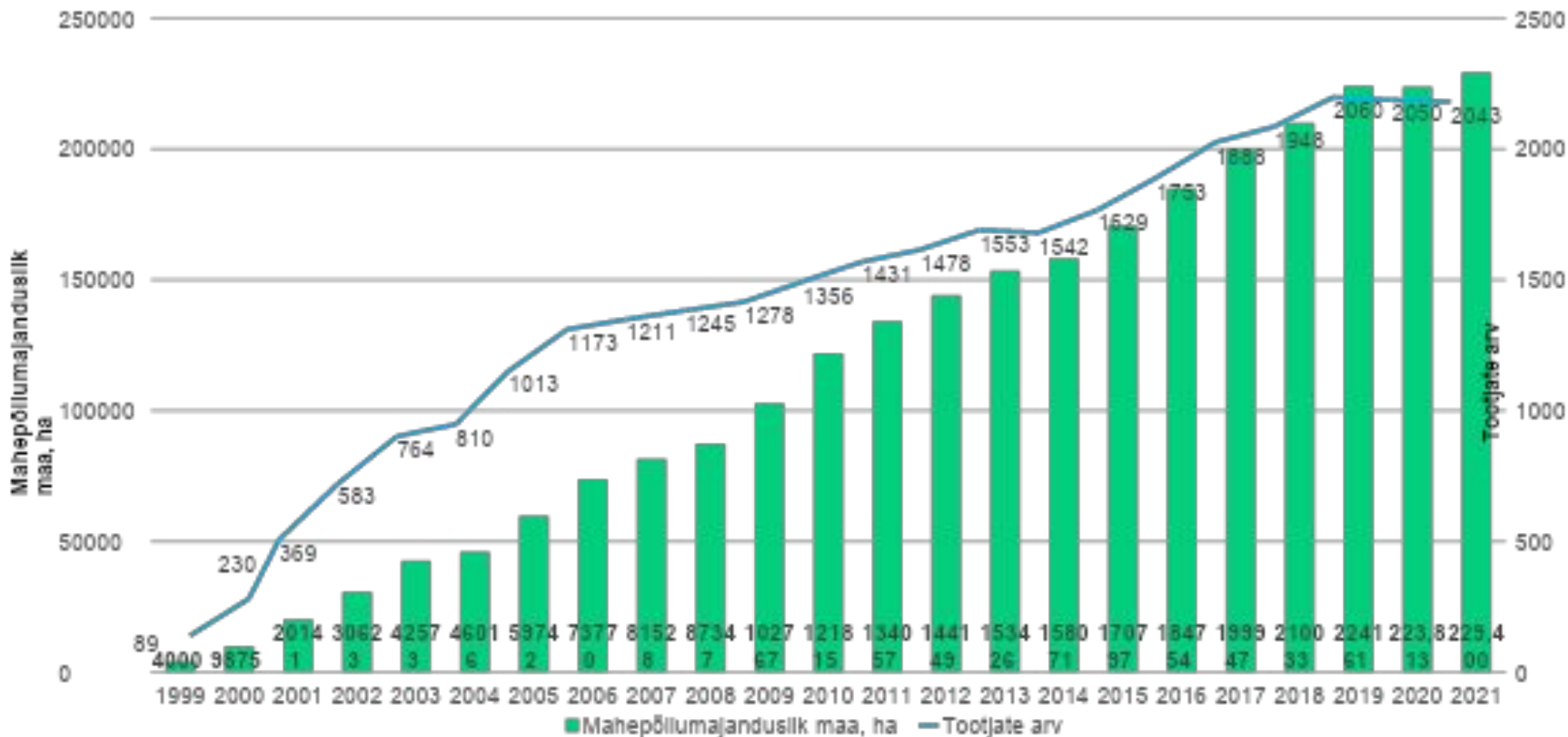


PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

MAHETOOTMINE

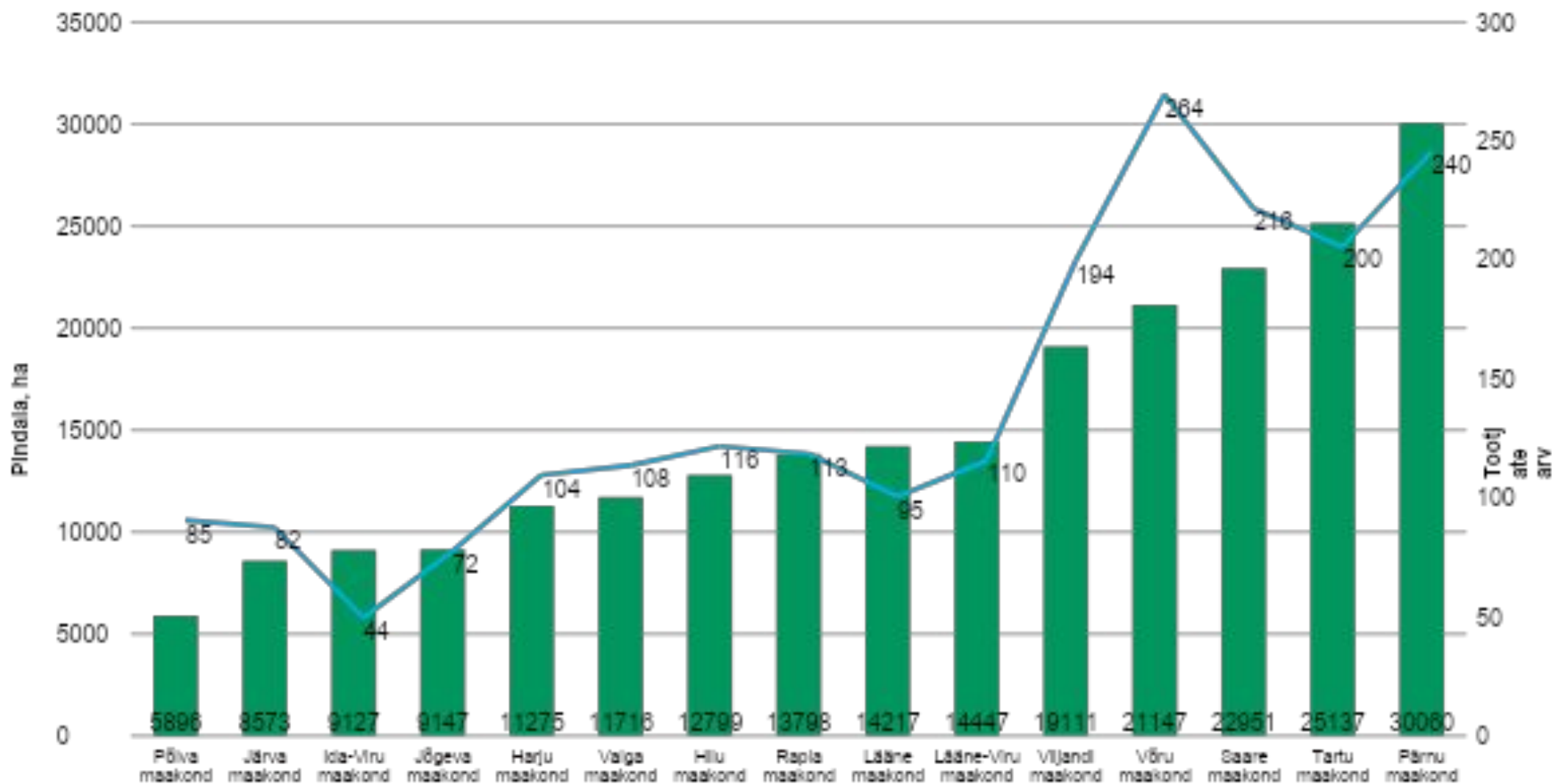


Mahepõllumajanduslik maa (ha) ja ettevõtjate arv 1999-2021





Mahepõllumajanduslik maa (ha) ja ettevõtjate arv maakondade lõikes





Mahepõllumajandusega tegelevad ettevõtjad 2021

- Mahetootmisega tegelevaid ettevõtjaid oli kokku **2043**:
Mahepõllumajandusega alustajaid 123, lõpetajaid 126
 - taimekasvatusega tegeles 2010 ettevõtjat;
 - seemne ja paljundusmaterjali ettevalmistamisega ja turuleviimisega 56 ettevõtjat;
 - loomakasvatusega 1111 ettevõtjat, sh 60 mesindusega, kellest 51 üksnes mesindusega;
 - korjega mitteharitavalt alalt 53 ettevõtjat kogupindalaga 445 512 ha.

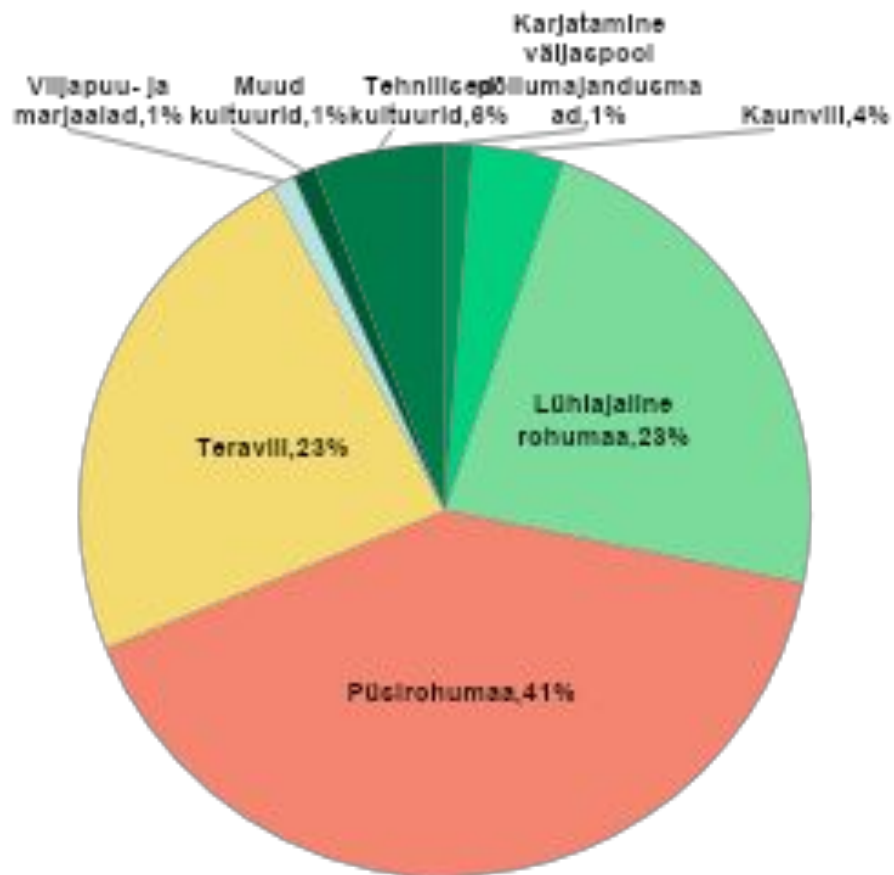


Mahepõllumajanduslik maa

- Mahepõllumajanduslikku maad kokku 229 400 ha, sellest
 - üleminekuaja läbinud ehk mahemaad 212 118 ha
 - üleminekus 17 282 ha



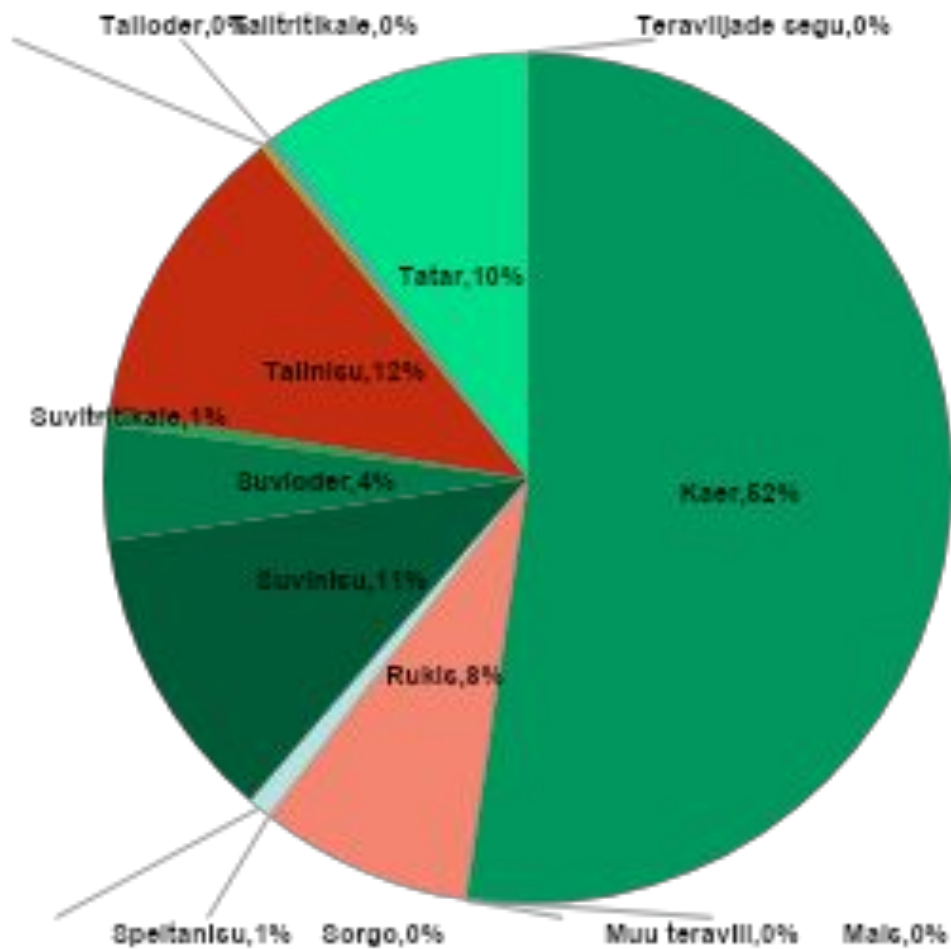
Mahepõllumajanduslik maakasutus kultuurigruppide lõikes, %





PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Teravilja kasutus, % 100% - 53 438 ha





Loomade arv kontrollpäeva seisuga

Loomagrupp	Arv
Veised	50868
sh lüpsilehmad	1942
sh ammalehmad	18801
Kodulinnud	51370
sh munakanad	39176
Lambad	39725
Mesilased (perede arv)	3065
Hobused	1504
Kitsed	1312
Sead	855
Küülikud	339
Punahirved	13
Muud loomad	3



Proovid

- Proove kokku 100 (sh taimne materjal 38)
 - Avamaa köögivilj 8
 - Kartul 11
 - Kaunvili 9
 - Marjakultuur 5
 - Puuviljakultuur 7
 - Teravili 44
 - Õlikultuur 13
 - Mesi 3
- Taimekaitsevahendite jääkide leide 3:
 - 1) Talirukkist leitud toimeaine pirimifoss-metüül. Toodang viidud mittemahedaks
 - 2) Meest leitud toimeained atsetamipriid, fluopüraam ja tiaklopriid. Toodang viidud mittemahedaks
 - 3) Meest leitud toimeained atsetamipriid, fluopüraam ja tiaklopriid. Toodang viidud mittemahedaks

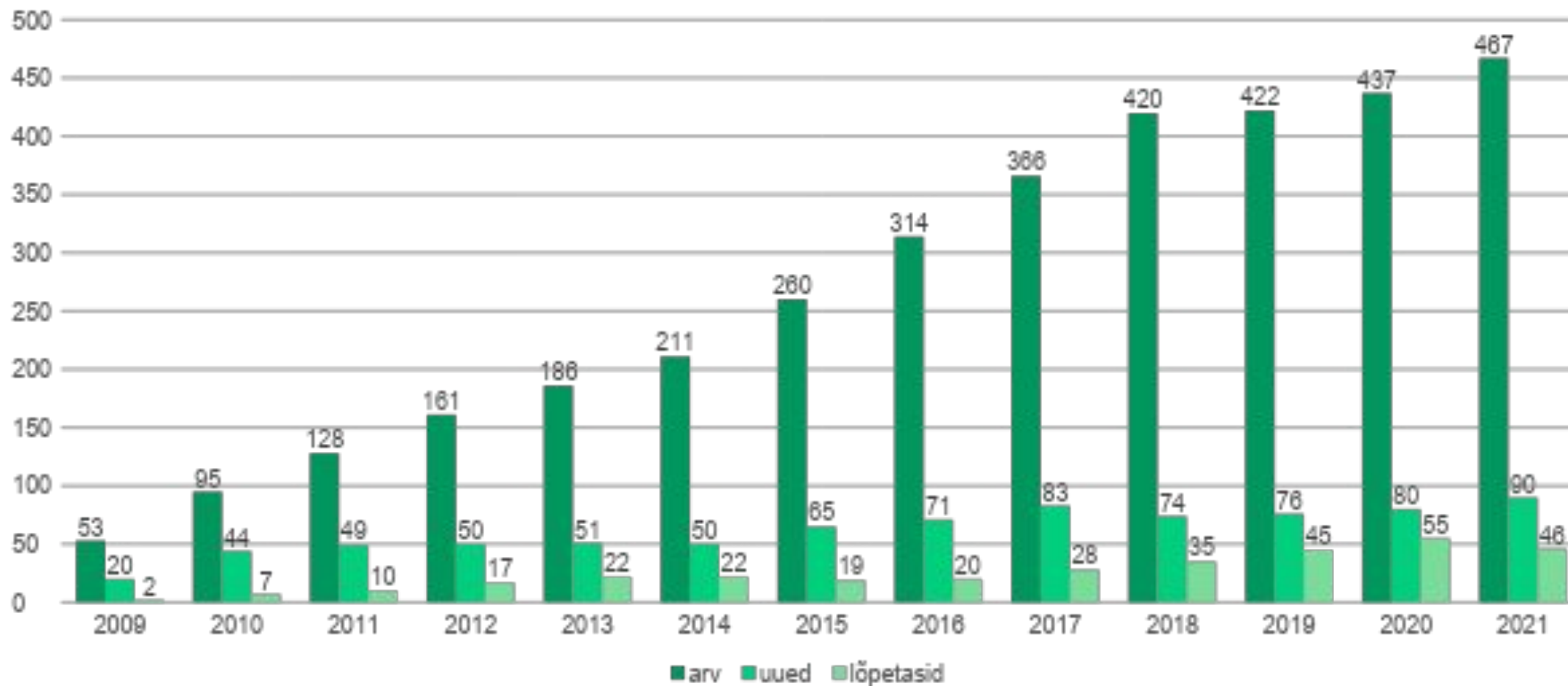


PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

MAHEKÄITLEMINE

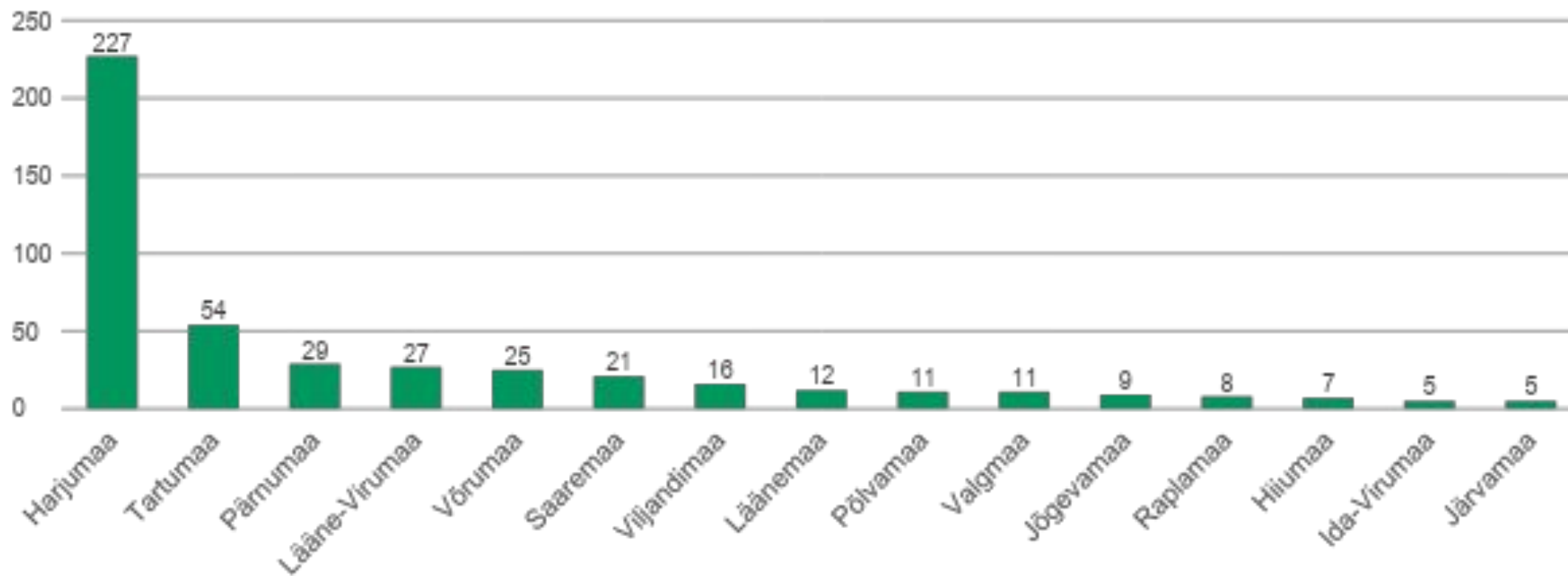


Mahtennustatud ettevõtete arv aastate lõikes



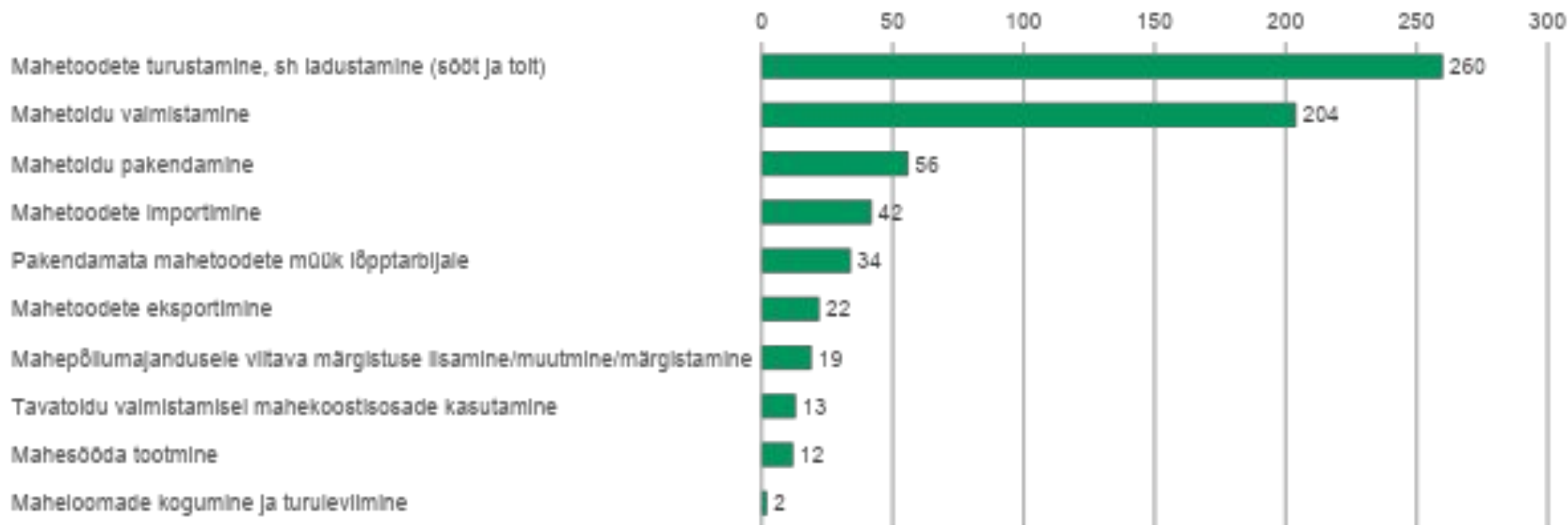


Mahetunnustatud ettevõtete arv maakondade kaupa





Tunnustamine tegevusvaldkondade kaupa



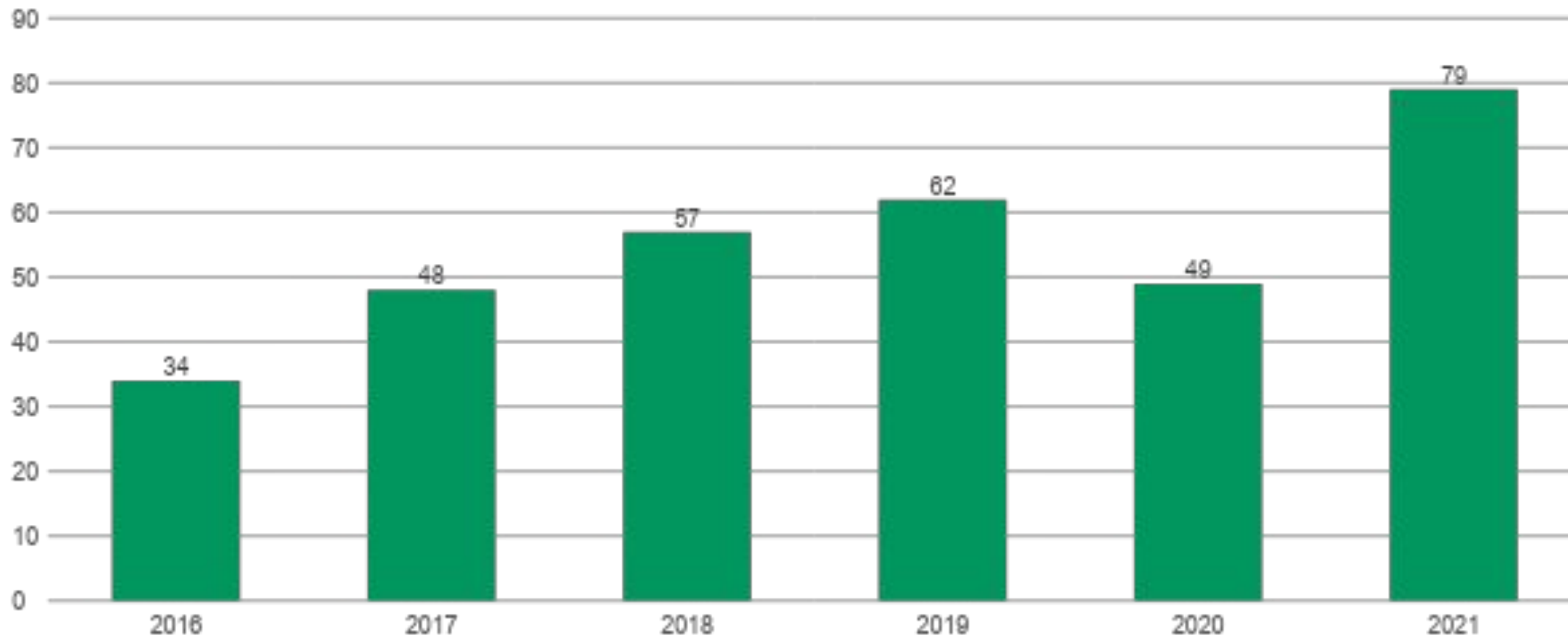


Tootegrupid ja töötlejate arvud

Tootegrupp	2019	2020	2021
Tooted puu- ja köögiviljadest, sh kartulist, marjadest, metsamarjadest, seentest ning mahlad ja mahlatooted	63	71	72
Joogid (mittealkohoolsed ja alkohoolsed)	33	32	36
Tera- ja kaunviljatooted	25	21	28
Pagari, pasta- ja kondiitritooted	15	13	24
Taimeteed, maitsetaimed, ürdid ja droogid	19	16	20
Liha ja lihatooted	14	18	19
Söödaettevõtted	7	9	13
Õlid ja rasvad	13	10	13
Piim ja piimatooted	9	11	12
Kala- ja kalatooted	1	1	1



Mahetoodete importimine: saadetiste arv





Mahetoodete importimine - mida imporditi 2021. aastal Eestisse

- Enim imporditi Ecuadorist **banaanibüreed**, Peruust **kakaotooteid**, Keeniast **chiaseemneid**, Ukrainast **päevalilleõli** ja Sri Lankalt **kookosõli**
- Lisaks veel Filipiinidelt ja Indoneesiast kookostooteid, Türgist õunamahla kontsentraati, Argentiinast, Tšiilist, LAVsit veine, Serbiast lastetoitusid, Indiast, Sri Lankalt teed, Kanadast kuivatatud jõhvikaid, USAst odraorase mahla pulbrit, Taist riisitooteid, Jaapanist machat, Venemaalt astelpajuõli
- UKst erinevad jaepakendites mahetooteid



2021 aastal võetud proovid

Mahekäitlejate juurest võeti 21 proovi TKVJ tuvastamiseks

- 20 proovi olid nõuetekohased
- 1-st tuvastati TKVJ

Tuvastatud toimeaineid Fluxapyroxad 0,029 mg/kg ja Fludioxonil 0,025 mg/kg ületasid ka tavatoidule kehtestatud piirnorme

- Fluxapyroxad on fungitsiidide koostisosa. Fluksapüroksaad on suht laia tõrjespektriga, kaitsva ja raviva mõjuga toimeaine võrklaiksuse, kõrreliste jahukaste, ramularioosi, äärislaiksuse, helelaiksuse, nisupruunlaiksuse (DTR) ja rooste haiguste tõrjeks teraviljadel.
- Fludioxonil on mittesüsteemne fungitsiid. Seda kasutatakse põllukultuuride (eriti teraviljade, puu- ja köögiviljade ning dekoratiivtaimede) töötlemiseks; sageli koos mõne muu fungitsiidiga, nagu tsüprodinil.

Kasutatakse tavaseemnena.



2021 aastal võetud proovid

jrk. nr.	Proovimaterjal	etapp	tulemus
1	tee (India)	importimine	nõuetele vastav
2	banaanibüree (Ecuador)	importimine	nõuetele vastav
3	chia seemned (Ecuador)	turustamine	nõuetele vastav
4	india pähkel (India)	ettevalmistamine /pakendamine	nõuetele vastav
5	rüpsi seemned (Eesti)	ettevalmistamine /märgistamine	nõuetele vastav
6	nisu (Eesti)	ettevalmistamine /märgistamine	nõuetele vastav
7	nisu (Eesti)	ettevalmistamine /märgistamine	nõuetele vastav
8	tatar (Eesti)	ladustamine	mittenõuetekohane
9	banaan (Ecuador)	turustamine	nõuetele vastav
10	banaan (Ecuador)	turustamine	nõuetele vastav
11	kartul (Eesti)	ettevalmistamine /töötlemine	nõuetele vastav
12	kartul (Belgia)	ettevalmistamine /töötlemine	nõuetele vastav
13	oliiviõli	turustamine	nõuetele vastav
14	õun (Eesti)	ettevalmistamine/ töötlemine	nõuetele vastav
15	külmkuivatatud vaarikad (Poola)	ettevalmistamine/ töötlemine	nõuetele vastav
16	astelpaju marjad (Eesti)	ettevalmistamine/ töötlemine	nõuetele vastav
17	kaalikas (Eesti)	ettevalmistamine/ töötlemine	nõuetele vastav
18	kurkum (India)	ettevalmistamine/ töötlemine	nõuetele vastav
19	mesi (Eesti)	ettevalmistamine/ pakendamine	nõuetele vastav
20	mesi (Euroopa Liit- Taani)	turustamine	nõuetele vastav
21	maasikas (Eesti)	valdkondade ülene kontroll	nõuetele vastav



PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

MAHETOITLUSTAMINE



Mahetoitlustamine - hetkeseis

Hetkel on teavitanud mahetoitlustamisest PTAd 62 toitlustusettevõtet ja neist omakorda:

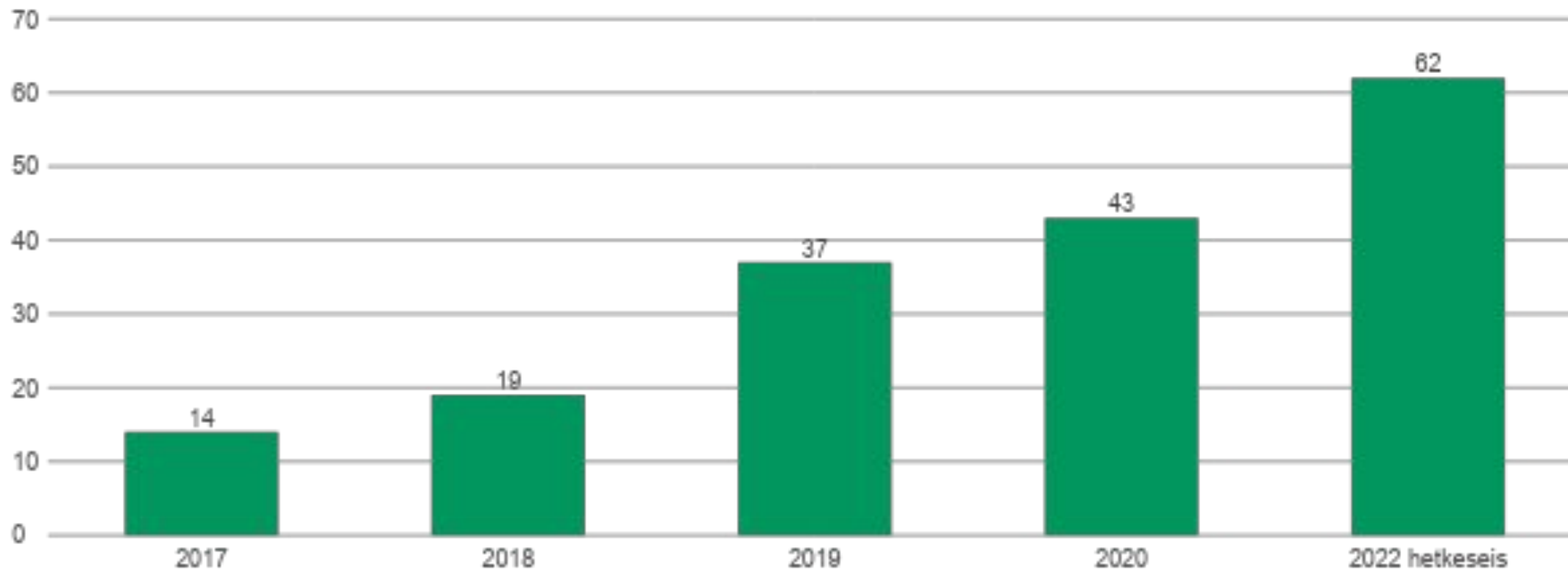
- 17 viitavad mahepõllumajandusele (viitamine menüüs konkreetsele maheroale või selle koostisosale)
- 45 on teavitavad mahetooraine kasutamisest toidu valmistamisel

- Mahetoitlustajad on leitavad PTA kodulehel olevast toidukäitlejate registrist:

<https://jvis.agri.ee/jvis/avalik.html#/toitKaitlemisettevotedparing>



Mahetoitlustamine aastate lõikes





Mahetoitlustamine- kes tegelevad

- 47 lasteasutust (26 kooli ja 21 lasteaeda)

Enamus kasutab toitlustuse ökomärki, ehk viitab mahetoorine kasutamisele ja kaks lasteaeda viitavad mahepõllumajandusele

- 15 muud toitlustuskohta (restorandid, kohvikud)



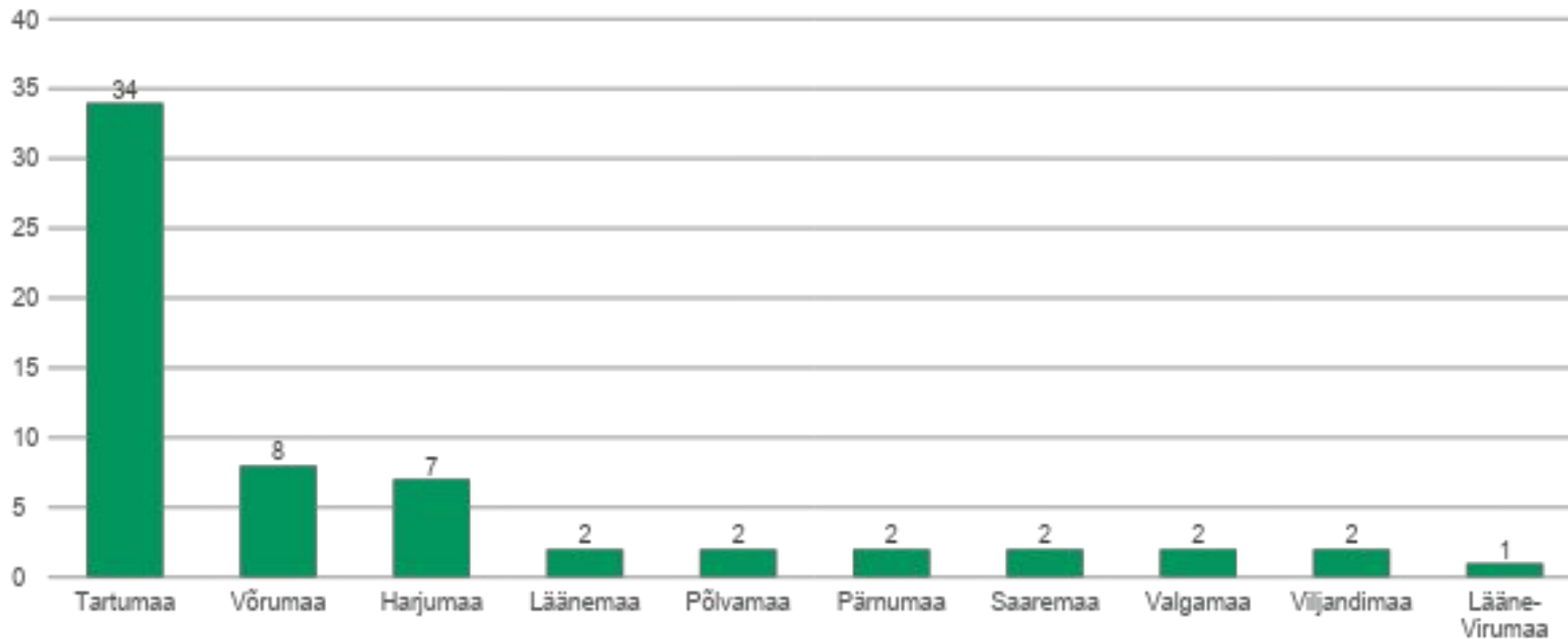
Mahetoitlustamine- mahetooraine kasutamine roogade valmistamisel

Mahetooraine kasutamise protsentuaalsed vahemikud toitlustajate kohta:

- **26** toitlustusasutust kasutab märgi etaloni „*üle 20 kuni 50% toorainest on mahe*“
- **16** toitlustusasutust kasutab märgi etaloni „*üle 50 kuni 80% toorainest on mahe*“
- **3** toitlustusasutust kasutab märgi etaloni „*üle 80 kuni 100% toorainest on mahe*“



Mahetoitlustamine maakondade kaupa





Täna kuulamast!

- mahe@pta.agri.ee

pta.agri.ee